

Naopak předpis § 23 posléze citovaného zák. článku omezuje nárok na státní podporu nemajetného vydržovatele, jsou-li tu dány ostatní zákonné předpoklady, výslovně jen na doplnění učitelských platů na výši požitků stanovených tímto zákonem, t. j. zák. čl. XVI:1913, tedy na plat (základní plat a t. zv. věkový přídavek), nikoli tedy na platy normované zákony pozdějšími. Nemůže se proto také vztahovati na správcovský přídavek zavedený teprve od 1. ledna 1926 zákonem č. 104/1926 Sb. Kdyby se měly dřívější předpisy uherské, týkající se povolování státní podpory k doplnění platů nemajetných vydržovatelů církevních škol lidových, týkati také p ř í d a v k ů k platům zavedených teprve zákony pozdějšími, musily by tyto pozdější zákony a tudíž i zákon č. 104/1926 Sb. obsahovati o tom zvláštní výslovné ustanovení (srov. vlád. nař. č. 380/1922 Sb. a č. 120/1924 Sb.). Takovéto ustanovení však — jak už shora řečeno — v zákoně č. 104/1926 Sb. není. Že by nárok na úhradu správcovského přídavku ze státních prostředků vyplýval z jiných právních norem, speciálně z usnesení vlády republiky Československé z 22. prosince 1926, na které poukázalo též nař. rozhodnutí, stížnost sama netvrdí a žádných námitek s hlediska tohoto vládního usnesení proti nař. rozhodnutí neformuluje.

Ale pak je nerozhodnou skutečnost, že správcovský přídavek je součástí platu učitele-správce školy a že není snad zákonem toho času proveditelný pro nedostatek vlastních prostředků vydržovatele církevní školy lidové k poskytnutí tohoto přídavku svému učiteli, neboť i kdyby tomu tak bylo skutečně, neplynulo by z toho nic pro tvrzený nárok vydržovatele školy vůči státu na povolení státní podpory k výplatě zmíněného přídavku.

Č. 14.003.

V á l e č n í p o š k o z e n c i : * Bylo-li válečnému poškozenci podle § 29 odst. 3 zákona č. 142/1920 Sb. přiznáno zvýšení renty po uplynutí desetileté lhůty, jest úřad oprávněn toto zvýšení zrušiti podle § 31 odst. 3 cit. zákona ve znění novely č. 133/1930 Sb.

(Nález z 9. prosince 1937 č. 3956/35-4.)

V ě c : Josef H. v Bruntále proti rozh. min. soc. péče v Praze z 23. března 1935 o invalidním důchodu.

V ý r o k : S t í ž n o s t s e z a m í t á .

D ů v o d y : St-li byl výměrem zem. úřadu pro péči o válečné poškozence v Brně z 22. října 1920 přiznán od 1. května 1920 důchod invalidní na základě sociálně-lékařské prohlídky provedené 23. února 1920 ve Frývaldově, při které byl st-l uznán válečným poškozencem a bylo neschopnost jeho k výdělků stanovená na 50%. Při prohlídce provedené u okr. úřadovny pro péči o válečné poškozence v Opavě 19. září 1932 byla neschopnost k výdělků stanovená na 100%. V důsledku toho přiznal zem. úřad pro péči o válečné poškozence v Brně výměrem ze 7. října 1932 st-li příslušné vyšší požitky od 1. října 1932.

Výměrem z 10. listopadu 1934 vyslovil jmenovaný úřad, že přiznání těchto požitků se stalo oproti předpisu § 29 odst. 3 požitkového zákona, neboť o st-lově nároku na důchod bylo rozhodnuto po prvé výměrem tohoto úřadu z 22. října 1920, který byl st-li doručen 24. listopadu 1920 a stal se pravoplatným 24. ledna 1921 po proběhnutí 60denní lhůty stížnostní. Byla tedy v době prohlídky provedené 19. září 1932 již prošlá 10letá lhůta cit. paragrafem určená. Podotčeno bylo, že o vrácení částek v době od 1. října 1932 do 30. listopadu 1934 neprávem vyplacených bude rozhodnuto zvláště.

Ve stížnosti podané na tento výměr dovozoval st-l, že podle § 29 odst. 3 požitkového zákona nemůže sice válečný poškozenec domáhati se zvýšení důchodu, prošla-li lhůta tam stanovená, že však předpis ten nebrání úřadu, aby takové zvýšení přiznal i po této lhůtě, jsou-li dány pro to předpoklady. Na st-le prý nelze užití toho předpisu také proto, že nežádal o zvýšení důchodu, nýbrž šlo o prohlídku revisní nařízenou úřadem. Pokud jde o vrácení částek důchodu, dovozoval se st-l § 31 odst. 2 požitkového zákona.

Nař. rozhodnutím byla stížnost tato zamítnuta.

Stížnost k nss podaná na toto rozhodnutí rozvádí v podstatě vývody instanční stížnosti a snaží se dovoditi, že předpis § 31 odst. 3 zákona č. 142/1920 Sb. ve znění zákona č. 133/1930 Sb. nedává úřadu samostatného práva, aby mohl přezkoumati přiznání důchodu a požadovati vrácení jeho, neboť i rozhodnutí protizákonná stávají se pravoplatnými, nebyla-li napadena, což váže i úřad.

Rozhoduje o této stížnosti, řídil se nss těmito úvahami:

Své rozhodnutí o zastavení výplaty zvýšeného invalidního důchodu opřel žal. úřad o ustanovení § 31 odst. 1 zákona o požitcích válečných poškozenců č. 142/1920 Sb. ve znění zákona č. 39/1922 Sb. a č. 133/1930 Sb. Cit. zákonné ustanovení stanoví pod lit. a), že zem. úřad pro péči o válečné poškozence jest oprávněn, kdykoliv znovu prozkoumati podmínky důchodu a důchod může zastaviti úplně nebo částečně, když odpadly nebo změnily se podmínky, za nichž důchod byl přiznán a vyměřen, anebo když se objevily okolnosti, z nichž je patrné, že podmínky ty neodpovídaly skutečnosti. Toto zákonné ustanovení bylo pak doplněno zákonem č. 133/1930 Sb. v tom směru, že, byl-li zaopatřovací požitek přiznán nebo likvidován neprávem částkou vyšší, smí se požadovati od příjemce vrácení částky, kterou přijal v dobré víře, a to nejvýše za dobu tří let od splatnosti požitků.

Z těchto ustanovení plyne — jak nss vyslovil již v nálezech Boh. A 11.412/34 a 12.522/36, na jejichž odůvodnění poukazuje podle § 30 jedn. řádu pro nss č. 191/1937 Sb., — že zem. úřad pro péči o válečné poškozence jest oprávněn přezkoumati svá i pravoplatná rozhodnutí o přiznaném invalidním důchodu po stránce právní, t. j. bylo-li rozhodnutí důchod přiznávající ve shodě se zákonem, a že úřad je zásadně oprávněn zrušiti taková rozhodnutí, zjistí-li, že přiznání důchodu stalo se neprávem. Skutečnost, že rozhodnutí zem. úřadu pro péči o válečné poškozence o přiznání zvýšeného invalidního důchodu vešlo v právní moc, nebrání tudíž vzhledem k cit. předpisu tomu, aby úřad

takové rozhodnutí přezkoumal i po stránce právní. Jde tedy o otázku, zda invalidní důchod byl st-li výměrem ze 7. října 1932 přiznán právem či neprávem.

Stížnost, uznávajíc, že válečný poškozenec nemůže po uplynutí 10leté lhůty požadovati zvýšení důchodu, namítá v tom směru, že ustanovení § 29 odst. 3 zákona o požitcích válečných poškozenců nebrání úřadu, aby i po uplynutí desetileté lhůty zvýšil na základě provedené lékařské prohlídky válečného poškozence invalidní důchod, jsou-li splněny veškeré podmínky k založení nároku na invalidní důchod, jak tomu bylo prý v případě st-lově, takže přiznání vyššího důchodu st-li stalo se právem.

Není sporné, že podle předpisu § 29 odst. 3 požitkového zákona st-li neměl nároku na to, aby po uplynutí 10 let domáhal se novou lékařskou prohlídkou pro zhoršení zdravotního stavu zvýšení svých požitků. Otázkou, o kterou tu jde, jest jediné, zdali úřad, když přesto st-li přiznal zvýšení důchodu po uplynutí 10leté lhůty, byl oprávněn tak učiniti, neboť, byl-li úřad k tomu oprávněn, nemohlo by býti řečeno, že st-li byl n e p r á v e m přiznán zvýšený důchod, což je předpokladem pro zásah podle § 31 odst. 3 požitkového zákona. Jest ovšem uznati, že ze samotného znění § 29 odst. 3 by ještě neplynul nezbytně závěr, že úřad nebyl oprávněn přiznati st-li zvýšený důchod. Přihlédne-li se však k celé struktuře zákona o požitcích válečných poškozenců, je zjevno, že zákon ten všude, kde chtěl úřadu poskytnouti volnost, aby přiznal určitým osobám požitky nebo jiné výhody jdoucí nad míru oněch požitků nebo výhod, na které zákon dává právní nárok, takové zmocnění výslovně stanovil (srov. na př. § 14 odst. 2, § 20 odst. 2 a 3, § 21 odst. 2 zákona č. 142/1920 Sb. ve znění zákona č. 39/1922 Sb., čl. II. zákona č. 39/1922 Sb.). Je tedy zjevná tendence zákonodárce, učiniti závislým na výslovném zmocnění zákona každé oprávnění úřadu, jíti nad meze požitků a výhod, na které zákon přiznává právní nárok. Z toho pak plyne, že, když § 29 odst. 3 neobsahuje takového zmocnění, není úřadu dáno oprávnění přiznati zvýšený důchod, nejsou-li splněny podmínky v tomto paragrafu stanovené, k nimž náleží také, aby 10letá lhůta tam určená ještě neprošla. Že v daném případě 10letá lhůta byla již prošlá, když st-li byl výměrem zem. úřadu pro péči o vál. poškozenec v Brně ze 7. října 1932 přiznán zvýšený důchod, je nesporno. Pak ale stalo se toto přiznání n e p r á v e m, a jsou tudíž dány předpoklady pro zásah podle § 31 odst. 3 požitkového zákona. Přikročil-li úřad k tomuto zásahu, nedopustil se nezákonnosti a stížnost je neodůvodněná.

Č. 14.004.

Váleční poškozenci. — Řízení před nss: I. Události zakládající nárok podle § 28 odst. 2 zákona o požitcích válečných poškozenců není při důchodu předků smrt nebo nezvěstnost osoby, od níž se nárok odvozuje, nýbrž ona skutečnost, která způsobila vznik nároku (neschopnost vyléčitelná). — II. Jestliže úřad se neřídil právním názorem,